

*Sygn. akt III AUa 1525/16*

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*Dnia 26 lipca 2018 r.*

*Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:*

*Przewodniczący - Sędzia: SA Danuta Malec*

*Sędziowie: SA Ewa Stryczyńska (spr.)*

*SO del. Marcin Graczyk*

*Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska*

*po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lipca 2018 r. w W.*

*sprawy (...) S.A. w W.*

*przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.*

*o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych*

*na skutek apelacji (...) S.A. w W.*

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych*

*z dnia 11 października 2016 r. sygn. akt XIV U 1357/16*

**I. uchyla zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 4 kwietnia 2016 r. nr (...) i sprawę przekazuje temu organowi rentowemu do ponownego rozpoznania;**

**II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej, w tym kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.**

*Marcin Graczyk Danuta Malec Ewa Stryczyńska*

## UZASADNIENIE

Decyzją z 4 kwietnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wydania interpretacji na podstawie art. 10 ust. 1 i 5 ustawy z 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015r. poz. 584, dalej jako ustawa o swobodzie działalności gospodarczej) w zw. z art. 83d ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 963, dalej jako ustawa systemowa) w sprawie wniosku (...) S.A. z siedzibą w W. z 18 marca 2016r. w przedmiocie potwierdzenia prawidłowości zakwalifikowania umów cywilnoprawnych zawieranych przez Spółkę z zewnętrznymi wykonawcami jako umów o dzieło, które w konsekwencji nie stanowią tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu dla tych osób.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że we wniosku wnioskodawca wskazał, że w ramach działalności gospodarczej Spółka prowadzi wydawnictwo prawnicze i zamierza wybrane zadania związane z prowadzoną

działalnością powierzyć zewnętrznym wykonawcom na podstawie zawartych z nimi umów cywilnoprawnych. Co do zasady Spółka ujawniła zamiar powierzania danemu wykonawcy stworzenia indeksu rzeczowego oraz bibliografii do jednego, konkretnego utworu, w oparciu o zawartą z nim umowę cywilnoprawną. W przypadku gdy jakość rezultatów prac oraz sposób ich wykonania przez danego wykonawcę będą spełniały jej oczekiwania, Spółka będzie zawierała z nim w przyszłości kolejne umowy. W związku z powyższym wnioskodawca powziął wątpliwość, czy z tytułu wykonania umów cywilnoprawnych scharakteryzowanych we wniosku wykonawcy będą podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy systemowej. W ocenie wnioskodawcy z tytułu wykonywania powyższych umów wykonawcy nie będą podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowym.

Organ rentowy podkreślił, że z treści art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wynika, że przedsiębiorca może uzyskać interpretację jedynie przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia społeczne, nie zaś rozstrzygnięcie konkretnej sprawy administracyjnej. Problematyka związana z dokonaniem kwalifikacji prawnej danej umowy, jako umowy o dzieło albo innej umowy cywilnoprawnej nie mieści się w zakresie przedmiotowym art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 83d ustawy systemowej. Stwierdzenie obowiązku świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe ma pochodny charakter względem zakwalifikowania przedmiotowej umowy jako umowy o dzieło albo innej umowy cywilnoprawnej. Innymi słowy, ustalenie statusu takiej umowy nie wymaga interpretacji przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe. Organ rentowy zaznaczył, że wypowiedzenie się w przedmiocie podlegania obowiązkowi ww. ubezpieczeń jest możliwe dopiero po ustaleniu w sposób jednoznaczny charakteru prawnej zawartej umowy, co nie jest uprawnieniem ZUS wynikającym z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

ZUS wskazał także, że z analizy treści wniosku o wydanie pisemnej interpretacji jednoznacznie wynika, że zamiarem przedsiębiorcy jest uzyskanie potwierdzenia przez organ prawidłowego zakwalifikowania łączącej strony umowy cywilnoprawnej, jako umowy o dzieło i dopiero w dalszej kolejności rozstrzygnięcie, czy osoby trzecie, o których mowa we wniosku, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Nadto organ rentowy wskazał, że z wniosku jednoznacznie wynika, że wolą wnioskodawcy jest uzyskanie interpretacji przepisów Kodeksu cywilnego w zakresie umów o dzieło, tymczasem rodzaj umów łączących przedsiębiorcę z podmiotami trzecimi powinien wynikać wprost z opisu zdarzenia przyszłego, gdyż to strony kontraktu decydują o tym, jaką umowę zawierają.

Odwołanie od tej decyzji złożył (...) S.A. z siedzibą w W., wnosząc o „uchylenie” w całości zaskarżonej decyzji oraz o zobowiązanie ZUS do wydania interpretacji indywidualnej we wnioskowanym przez Spółkę zakresie oraz o zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie art. 83d ustawy systemowej w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przez odmowę wydania interpretacji indywidualnej zgodnie z wnioskiem odwołującej się ze względu na nieuzasadnione przyjęcie, że ocena kwalifikacji cywilnoprawnej umowy w celu podlegania bądź niepodlegania przez jej wykonawcę ubezpieczeniom społecznym nie mieści się w zakresie interpretacji przepisów, do której ZUS jest uprawniony.

W uzasadnieniu odwołujący się wskazał, że zdaniem Spółki organ rentowy w sposób nieuzasadniony ograniczył w tej sprawie zakres, w jakim powinny być wydawane interpretacje indywidualne, zawężając go do wykładni przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i tym samym odmawiając interpretacji przepisów innych gałęzi prawa odnoszących przy tym jednak bezpośredni skutek na gruncie regulacji prawnych w zakresie obowiązku ubezpieczeń społecznych oraz odprowadzania składek na te ubezpieczenia. Zdaniem odwołującej się Spółki argumentacja ZUS (w zakresie ograniczeń dowodowych skutkujących brakiem możliwości oceny rzeczywistego sposobu wykonywania umów cywilnoprawnych, które zamierza zawierać Spółka z zewnętrznymi wykonawcami oraz niemożności dokonywania oceny zastosowania przepisów w indywidualnej sprawie wnioskodawcy) pozostaje w sprzeczności zarówno z celem, jak i charakterem interpretacji indywidualnych, do których wydawania zobowiązany jest ZUS na podstawie art. 83d ustawy systemowej. Zdaniem Spółki stanowisko ZUS pozostaje w sprzeczności z charakterem przepisów o zabezpieczeniu społecznym, w praktyce bowiem obowiązek ubezpieczeń społecznych co do

zasady wynika ze stosunków prawnych pomiędzy ubezpieczonym oraz płatnikiem, wykraczających poza regulacje zawarte w samej ustawie systemowej, w tym w szczególności stosunków cywilnoprawnych czy stosunku pracy, do których ustawa ta jedynie się odwołuje. W konsekwencji interpretacja przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest możliwa bez dokonania tych wynikających z innych gałęzi prawa stosunków prawnych. Ponadto Spółka podała, że art. 83d ustawy systemowej nakłada na ZUS obowiązek dokonania oceny stosunków cywilnoprawnych scharakteryzowanych we wniosku płatnika w przypadku, gdy rezultat tej oceny bezpośrednio przekłada się na obowiązek opłacania przez niego składek na ubezpieczenia społeczne lub też wyłącza taki obowiązek. Odwołująca się Spółka podkreśliła jednocześnie, że dokonanie kwalifikacji prawnej opisanych we wniosku umów jest kluczowe dla ustalenia, czy ich zawarcie i wykonanie będzie skutkowało powstaniem obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wykonawców.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odwołanie Spółki nie wnosi nowych okoliczności, które mogłyby być podstawą zmiany decyzji. Jednocześnie ZUS nie zgodził się z podniesionym przez pełnomocnika odwołującej się Spółki zarzutem nieuzasadnionego ograniczenia w tej sprawie zakresu, w jakim powinny być wydawane interpretacje indywidualne jedynie do wykładni przepisów ustawy systemowej. Organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, że kwalifikacji umowy mającej charakter pierwotny nie dokonuje się w oparciu o przepisy, z których wynika obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. W ocenie ZUS tylko w odniesieniu do tych przepisów może być wydana pisemna interpretacja. ZUS zwrócił uwagę, że kwalifikacja danej umowy może wymagać przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, którego ZUS nie może przeprowadzać w ramach postępowania o wydanie pisemnej interpretacji, nie może także w tym trybie przeprowadzać czynności kontrolnych. ZUS stoi na stanowisku, że interpretacja indywidualna nie może wychodzić poza zakres określony w art. 83d ustawy systemowej. Zdaniem ZUS nieuzasadnione jest twierdzenie odwołującej się, że przeprowadzenie czynności dowodowych w kwestii kwalifikacji umów nie ma znaczenia dla prawidłowej ich kwalifikacji, bowiem zdaniem organu rentowego często dopiero przeprowadzenie postępowania kontrolnego i uzyskanie informacji o faktycznym sposobie wykonywania umów, może być podstawą do kwalifikacji.

### ***Wyrokiem z 11 października 2016r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.***

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych: (...) S.A. z siedzibą w W. została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 4 grudnia 2012r. Przedmiotem przeważającej działalności Spółki jest m.in. działalność wydawnicza (odpis z KRS k. 14-18). (...) S.A. 23 marca 2016r. złożyła wniosek o wydanie interpretacji w na podstawie art. 83d ustawy systemowej w zw. z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w zakresie dotyczącym obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów cywilnoprawnych, które będą zawierane przez Spółkę z zewnętrznymi wykonawcami. W opisie przyszłego stanu faktycznego odwołująca się wskazała, że z uwagi na różnorodność oferty książkowej wydawnictwa Spółki, zamierza ona podjąć współpracę z wykonawcami, którzy posiadają wystarczającą wiedzę z różnych, wąskich dziedzin naukowych oraz powierzać im tworzenie indeksów rzeczowych i wykazów bibliografii do oferowanych publikacji. Spółka wskazała, że co do zasady powierzać będzie danemu wykonawcy stworzenie indeksu rzeczowego oraz wykazu bibliografii do jednego, konkretnie określonego utworu, w oparciu o zawartą z nim umowę cywilnoprawną. Spółka nie wykluczyła, że w przypadku, gdy jakość rezultatów prac oraz sposób ich wykonania przez danego wykonawcę będą spełniały jej oczekiwania, Spółka będzie zawierała z nim w przyszłości kolejne umowy (w każdym wypadku dotyczące określonej z góry publikacji). W umowie, w oparciu o którą Spółka nawiązywać będzie współpracę z wykonawcami, przewidziane zostaną w szczególności następujące postanowienia:

1. Spółka dokona precyzyjnego wskazania publikacji, do której przygotowany zostanie indeks rzeczowy lub wykaz bibliografii, stanowiące wyłączny rezultat wykonania umowy (tj. umowa nie będzie przewidywała zobowiązania wykonawcy do wykonywania na rzecz Spółki jakichkolwiek innych czynności, w tym niewskazanych w jej treści);

2. w umowie Spółka przedstawi precyzyjne wymagania dotyczące rezultatu umowy, warunki odbioru rezultatu (w tym precyzyjne wymagania dotyczące jego formatu oraz nośnika, na którym rezultat zostanie przekazany) oraz termin wykonania rezultatu uwzględniający jego charakter i czas niezbędny do jego prawidłowego wykonania;
3. wykonawca umowy będzie wykonywał umowę samodzielnie, przy czym w razie zaistnienia takiej konieczności, Spółka udostępni wykonawcy narzędzia niezbędne do wykonania umowy;
4. wykonawca będzie uprawniony do powierzenia wykonania dzieła osobie trzeciej za uprzednią pisemną zgodą Spółki;
5. wynagrodzenie ustalane będzie ryczałtowo lub w oparciu o wskazanie podstaw jego kalkulacji, przy czym jego przyznanie każdorazowo zależne będzie ściśle od osiągnięcia rezultatu przewidzianego w umowie (tj. wykonawca nie będzie uprawniony do wynagrodzenia w przypadku nieosiągnięcia rezultatu pomimo podjęcia działań zmierzających do jego osiągnięcia, niezależnie od stopnia staranności tych działań; wykonawca nie będzie również uprawniony do uzyskania wynagrodzenia z tytułu podjęcia innych czynności nieprzewidzianych w umowie). Spółka dopuściła możliwość, że w niektórych przypadkach płatności mogą być dokonywane na rzecz wykonawcy zbiorczo (przykładowo w przypadku wykonania kilku dzieł w danym okresie – po ich wykonaniu) lub w formie zaliczek (podlegających zwrotowi w przypadku niewykonania dzieła);
6. w toku wykonania umowy wykonawca nie będzie podlegał kierownictwu Spółki i nie będzie zobowiązany do wykonywania swoich prac w konkretnych godzinach lub dniach, a jedynie do dostarczenia rezultatu w terminie określonym w umowie;
7. wykonawcy umów będą przenosić na Spółkę autorskie prawa majątkowe do rozporządzania rezultatem;
8. wykonawca będzie ponosił odpowiedzialność za wady rezultatu, a przypadku stwierdzenia przez Spółkę, że rezultat prac wykonawcy został wykonany wadliwie, do ich usunięcia w umówionym terminie;
9. z tytułu usunięcia wad rezultatu wykonawcy nie będzie przysługiwało dodatkowe wynagrodzenie, natomiast w przypadku nieusunięcia wad, Spółka będzie uprawniona do obniżenia wynagrodzenia wykonawcy lub do odstąpienia od umowy (bez wypłaty wynagrodzenia).

W związku z powyższym wnioskodawca powziął wątpliwość, czy z tytułu wykonania umów cywilnoprawnych scharakteryzowanych we wniosku, wykonawcy będą podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy systemowej.

Zdaniem wnioskodawcy scharakteryzowane w niniejszym wniosku umowy nie będą stanowiły umów agencyjnych, umów zlecenia lub też innych umów o świadczenie usług, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, w związku z czym z tytułu wykonania umów wykonawcy nie będą podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Konsekwentnie, nie zaistnieje również podstawa do objęcia wykonawców umów obowiązkowym ubezpieczeniem wypadkowym na podstawie art. 12 pkt 1 ustawy systemowej.

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wydania interpretacji na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, wskazując, że zagadnienie będące przedmiotem wniosku przedsiębiorcy nie może być, w świetle aktualnych okoliczności faktycznych i prawnych, przedmiotem pisemnej interpretacji w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i w konsekwencji stwierdził, że w sprawie brak jest podstaw do wydania interpretacji w trybie art. 10 ww. Ustawy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych oraz w aktach sprawy. Dowody te Sąd uznał za wiarygodne, jako nie kwestionowane przez strony.

Biorąc pod uwagę ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne i wskazał, że art. 10 § 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej stanowi, że przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji

publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie. Wniosek może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych (ust. 2).

Zgodnie z art. 83d ustawy systemowej Zakład wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek.

Przedsiębiorca we wniosku jest obowiązany przedstawić stan faktyczny sprawy lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie. Zakres i przedmiot sprawy o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa konstytuuje treść wniosku wszczynającego postępowanie, a rolą organu prowadzącego to postępowanie jest ocena stanowiska strony w spornej kwestii, nie zaś przedstawienie poglądów i wykładni przepisów odnoszących się do różnych sytuacji faktycznych. Istotą tego postępowania jest uzyskanie przez stronę wyjaśnienia treści przepisów prawa i ich zastosowania w odniesieniu do indywidualnej sytuacji wskazanej we wniosku. Organ wydający decyzję nie może ingerować w stan faktyczny opisany we wniosku, podważać go, uzupełniać, czy zmieniać w oparciu o inne źródła lub wiedzę znaną mu z urzędu (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2011r., sygn. akt III UK 117/10).

W niniejszej sprawie organ rentowy odmówił wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w W. wydania interpretacji indywidualnej, gdyż uznał, że w drodze wydania pisemnej interpretacji dokonuje się wyłącznie interpretacji przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia składek na ubezpieczenia społeczne, nigdy zaś w ramach tego postępowania nie rozstrzyga się konkretnej sprawy administracyjnej, w szczególności sprawy spornej. W powyższym trybie organ rentowy nie ma możliwości dokonania kwalifikacji danej umowy cywilnoprawnej, jako umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

Sąd Okręgowy zgodził się z tym stanowiskiem organu rentowego i uznał, że wydana decyzja odmowna jest prawidłowa. Analiza treści wniosku o wydanie pisemnej interpretacji wskazuje, że wnioskodawca nie ma wątpliwości, co do treści przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne, w jego indywidualnej sprawie. Wnioskodawca nie wskazał żadnego przepisu prawa, który w jego ocenie budziłby uzasadnione wątpliwości, co do jego zastosowania. Strona odwołująca się opisała stan faktyczny przyszłej sytuacji, jaka ma się wydarzyć, polegającej na zamiarze zawarcia umów cywilnoprawnych z zewnętrznymi wykonawcami, których przedmiotem będzie opracowanie indeksu rzeczowego oraz wykazu bibliografii do jednego konkretnie określonego utworu.

Intencją odwołującej się Spółki w niniejszej sprawie było uzyskanie stwierdzenia ze strony organu rentowego, czy zakwalifikuje on wskazaną umowę, jako umowę zlecenia (o świadczenie usług), umowę o dzieło czy też inną umowę nienazwaną. Wnioskodawca nie miał wątpliwości, że umowa rezultatu, zgodnie z zacytowanym przez niego orzecznictwem, nie rodzi obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W ocenie Sądu Okręgowego żądanie uznania, czy dana umowa jest umową rezultatu czy też umową starannego działania zbliżoną do umowy zlecenia – nie wchodzi w zakres interpretacji z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Ze wskazanego trybu wypływa obowiązek wydania wykładni przepisu, z którego wynika obowiązek opłacania składek czy podlegania ubezpieczeniom społecznym. Sąd zgodził się z pozwanym organem, że zagadnienie przedstawione przez wnioskodawcę nie dotyczy bezpośrednio obowiązku świadczenia składek na ubezpieczenia społeczne. W konsekwencji w drodze pisemnej interpretacji przepisów w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przy takim postawieniu zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia, organ rentowy nie może dokonać oceny, jakiego rodzaju i charakteru jest to umowa. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c.

**Apelację od powyższego wyroku złożyła odwołująca się Spółka**, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 83d ustawy systemowej w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przez błędne stwierdzenie, że:

- organ rentowy nie jest zobowiązany do wydawania indywidualnych interpretacji w zakresie wykładni norm innych niż normy wynikające z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nawet, gdy jest to niezbędne dla prawidłowej wykładni norm wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- ocena zastosowania przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w indywidualnej sprawie wnioskodawcy, uzależniona od rodzaju i charakteru umowy cywilnoprawnej wykracza poza zakres interpretacji indywidualnej oraz
- przesłanką wydania indywidualnych interpretacji jest przedstawienie przez wnioskodawcę we wniosku o interpretację stanowiska wyrażającego wątpliwości co do stosowania przepisu prawa;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 477<sup>14</sup> § 1 i § 2 przez błędne uznanie, że nie zaistniały podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji przez zobowiązanie ZUS do wydania interpretacji indywidualnej na rzecz Spółki i nieuzasadnione oddalenie odwołania.

Powołując się na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. przez nakazanie organowi rentowemu wydanie interpretacji indywidualnej na rzecz Spółki, a także o zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Apelująca w uzasadnieniu wskazała, że kompetencja ZUS w zakresie wydawania interpretacji indywidualnych między innymi w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym wynika wprost z art. 83d ustawy systemowej. Rozpoznając wniosek ZUS w sposób nieuzasadniony ograniczył zakres, w jakim powinny być wydawane jego interpretacje indywidualne, zawężając go wyłącznie do przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i tym samym odmawiając interpretacji przepisów innych gałęzi prawa odnoszących przy tym jednak bezpośredni skutek na gruncie regulacji prawnych w zakresie obowiązku ubezpieczeń społecznych oraz odprowadzania składek na te ubezpieczenia. W konsekwencji, w ocenie Spółki, chybione jest stanowisko Sądu Okręgowego o braku obowiązku wydania przez ZUS interpretacji indywidualnej z uwagi na fakt, że przedstawienie oceny prawnej zdarzenia przyszłego scharakteryzowanego przez Spółkę we wniosku wymagałoby odniesienia do przepisów prawa cywilnego.

Spółka, nie kwestionując braku możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego w toku postępowania w sprawie wydania interpretacji i rozstrzygnięcia sprawy co do meritum, nie zgodziła się z twierdzeniem, że organ rentowy nie ma możliwości dokonania kwalifikacji umowy cywilnoprawnej. W ocenie Spółki organ rentowy nie tylko ma taką możliwość, ale i obowiązek, za każdym razem, gdy od takiej kwalifikacji zależy stosowanie przepisów o ubezpieczeniach społecznych.

Apelująca podkreśliła, że przedmiotem postępowania w sprawie wydania pisemnej interpretacji nie jest rozstrzygnięcie konkretnej sprawy administracyjnej, jednak zakresu postępowania prowadzonego na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie należy ograniczać tylko i wyłącznie do literalnie rozumianej wykładni przepisów. Jak stanowi art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorca wnioskować może o wydanie interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie.

Zatem rezultatem tego postępowania powinno być nie tylko odkodowanie normy prawnej z przepisów (zarówno przepisów o ubezpieczeniach społecznych, jak i przepisów prawa cywilnego, o ile współtworzą one tę normę).

Celem interpretacji indywidualnych nie jest dokonywanie abstrakcyjnej wykładni przepisów nakładających obowiązek świadczenia daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, lecz ocena zastosowania przepisów w konkretnej sprawie wnioskodawcy. Ocena ta ma umożliwić weryfikację poprawności działania płatnika zarówno w czasie złożenia wniosku (w przypadku interpretacji dotyczących stanów faktycznych), jak i w przyszłości (w przypadku interpretacji dotyczących zdarzeń przyszłych), a w konsekwencji także zabezpieczenie płatnika przed dotkliwymi konsekwencjami, jakie mogą towarzyszyć stosowaniu się do przepisów prawa w sposób nieprawidłowy.

Interpretacja wydana przez ZUS powinna opisywać zakres i sposób zastosowania tych przepisów w indywidualnej sprawie wnioskodawcy, co oznacza, że nie będąc rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, wskazywać ona powinna nie tylko proces wykładni przepisów, lecz również wynik procesu subsumpcji normy prawnej do stanu faktycznego opisanego przez wnioskodawcę.

Zdaniem Spółki, zdarzenie przysze przedstawione w jej wniosku opisane zostało w sposób wyczerpujący. W szczególności Spółka w sposób kompletny odniosła się zarówno do postanowień umów cywilnoprawnych, które zamierza zawierać, jak i do sposobu wykonywania świadczeń przez strony tych umów.

Niezasadne jest twierdzenie Sądu, jakoby zamiarem Spółki było uzyskanie informacji o kwalifikacji prawnej zawieranych w przyszłości umów cywilnoprawnych, a nie uzyskanie informacji w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Przyczyną tą było określone brzmienie przepisów o ubezpieczeniach społecznych, uzależniające powstanie obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne od określonej cywilnoprawnej kwalifikacji umów. Tym samym, elementem normy prawnej wywiezionej z przepisów o ubezpieczeniach społecznych ustawodawca uczynił kwalifikację cywilnoprawną umowy.

Wyrażone w zaskarżonym wyroku stanowisko pozostaje w sprzeczności z charakterem przepisów o zabezpieczeniu społecznym. W praktyce bowiem obowiązek ubezpieczeń społecznych, co do zasady, wynika ze stosunków prawnych pomiędzy ubezpieczonym oraz płatnikiem, wykraczających poza regulacje zawarte w samej ustawie systemowej, w tym w szczególności ze stosunków cywilnoprawnych, czy stosunku pracy, do których ustawa się odwołuje. Interpretacja przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest możliwa bez dokonania oceny wynikających z innych gałęzi prawa stosunków prawnych.

***W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie***, na podstawie art. 385 k.p.c., powołując się na argumentację wskazaną w uzasadnieniu decyzji i odpowiedzi na odwołanie i w konkluzji stwierdził, że nie mając możliwości przeprowadzenia postępowania kontrolnego, wyjaśniającego, nie ma także możliwości odniesienia się do prawidłowości kwalifikacji umów dokonanej przez płatnika składek, gdyż w toku wydawania pisemnej interpretacji nie ma możliwości dokonania kwalifikacji umów, co należy do stanu faktycznego.

***Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:***

***Apelacja, jako oparta na uzasadnionych podstawach, podlega uwzględnieniu.***

Apelacja nie zawiera zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., wobec czego Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, bez potrzeby ich uzupełniania i ponownego przytaczania.

Podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego okazały się zasadne. Dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 10 ust. 1 ustawy z 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2017r. poz. 2168 ze zm., zwanej dalej ustawą o swobodzie działalności gospodarczej) oraz art. 83 ust. 1 pkt 2 i art. 83d ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r. poz. 1778 ze zm., zwanej

dalej ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych) w świetle nie budzących zastrzeżeń i co do zasady niespornych ustaleń faktycznych, okazała się wadliwa.

Zgodnie z art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ZUS wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Zakład niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie zaś z art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu administracji publicznej lub państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie, sam zaś wniosek może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych (art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej). Wzajemna relacja art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej polega na doprecyzowaniu przez ustawodawcę w art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zwrotu użytego w art. 10 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej: zakres i sposób zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne. Chodzi mianowicie o interpretację tych wszystkich przepisów prawa, z których wynika obowiązek opłacania przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz ich wysokość (vide uzasadnienie postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2014r., sygn. II UK 412/13, LEX nr 1644522 oraz motywy wyroku Sądu Najwyższego z 12 marca 2015r., sygn. II UK 79/14, LEX nr 1665733).

W rezultacie więc co do zasady interpretacja przepisów prawa ubezpieczeń społecznych polega na prawnej kwalifikacji określonych zdarzeń wywołujących skutek w prawie ubezpieczeń społecznych. Jeśli więc organ rentowy ma się wypowiedzieć, co do tego czy w określonych okolicznościach faktycznych powstaje tytuł wywołujący obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, a także co do zasad obliczania składek czy podstawy ich wymiaru, zobowiązany jest dokonując interpretacji poddać ocenie prawnej wszystkie te stosunki i zdarzenia prawne, które prowadzą do zastosowania określonego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przedsiębiorca we wniosku o wydanie interpretacji jest obowiązany przedstawić stan faktyczny lub zdarzenie przyszłe oraz własne stanowisko w sprawie (art. 10 ust. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), a nadto firmę przedsiębiorcy, oznaczenie siedziby i adresu albo miejsca zamieszkania i adresu przedsiębiorcy, numer identyfikacji podatkowej (NIP), numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w Ewidencji Działalności Gospodarczej, adres do korespondencji w przypadku, gdy jest on inny niż adres siedziby albo adres zamieszkania przedsiębiorcy (art. 10 ust. 4 pkt 1-5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wniosek odwołującego się o interpretację spełniał te wszystkie przesłanki, które są konieczne do uzyskania interpretacji przepisów prawa. We wniosku został bowiem przedstawiony stan faktyczny, który bezpośrednio jest związany z pytaniami zawartymi w drugiej jego części. Stan faktyczny zawarty we wniosku należy uznać za szczegółowy, ponieważ wskazano w nim wszystkie informacje niezbędne do dokonania interpretacji przepisów prawa, a nadto wskazano umowy o dzieło, wchodzące w zakres pytania. Same pytania dotyczyły obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym w zakresie przedstawionym w tym wniosku, co do tych wszystkich umów o dzieło, które odwołująca się ma zamiar zawierać jako podmiot gospodarczy w zakresie działalności wydawniczej. Spółka przedstawiła własne stanowisko, w którym wskazała bardzo szczegółowo jakie cechy będą posiadały umowy m.in. wskazanie efektu finalnego czynności, wykonywane czynności nie będą wiązały się z podejmowaniem powtarzających się czynności, a sama współpraca pomiędzy stronami umów będzie miała charakter sporadyczny, co jednak nie wyklucza zawierania przyszłych takich samych umów, jednak co do innych rezultatów czynności, gdy



współpraca będzie układała się zgodnie. W związku z takimi cechami w ocenie Spółki zawierane umowy należy kwalifikować jako umowy o dzieło, które nie rodzą obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W stanie faktycznym, jaki zaistniał w niniejszej sprawie, należy przyjąć, że wniosek odwołującej się, spełniający wszystkie wymagania formalne z art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, rodził po stronie organu rentowego obowiązek dokonania stosownej interpretacji, czego jednak organ rentowy nie uczynił, uchylając się od obowiązku przewidzianego w ustawie. W okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, wnioskodawczyni skorzystała z przysługującego jej na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej prawa do dokonania interpretacji przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez nią - jako płatnika składek na ubezpieczenia społeczne - w indywidualnej sprawie.

Kwestia, dotycząca interpretacji tego podlegania i ewentualnie obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, powinna być przedmiotem oceny przez organ rentowy i wydania stosownej decyzji zgodnie z art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, która to decyzja następnie podlegać będzie trybowi odwoławczemu zgodnie z obowiązującymi przepisami. Tak więc zdaniem Sądu Apelacyjnego organ rentowy miał obowiązek wydać interpretację w niniejszej sprawie, czego nie uczynił. Po uchyleniu sprawy do ponownego rozpoznania temu organowi decyzja powinna zostać wydana.

Zmiana zaskarżonego wyroku zgodnie z wnioskiem apelacji nie mogła zostać dokonana, albowiem treścią decyzji z 4 kwietnia 2016r. wydanej w odpowiedzi na wniosek odwołującej się o dokonanie interpretacji jest odmowa wydania interpretacji, co do pytań w tym wniosku przedstawionych. Sąd rozpoznający odwołanie nie ma zaś kompetencji aby w przypadku takiej decyzji dokonać jej zmiany w zakresie merytorycznym i wydać rozstrzygnięcie. Może to uczynić wyłącznie organ rentowy w formie decyzji, podlegającej następnie kontroli sądowej.

Zgodnie z art. 477<sup>14a</sup> k.p.c. Sąd drugiej instancji uchylając wyrok i poprzedzając go decyzją organu rentowego może sprawę przekazać do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu. Ze względu na zakres kompetencji sądu ubezpieczeń społecznych – przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu nie mogłoby doprowadzić do usunięcia uchybień popełnionych przez organ rentowy, albowiem w niniejszej sprawie konieczne jest usunięcie decyzji odmownej organu rentowego i wydanie nowej, po przekazaniu sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, w tym przeprowadzenia prawidłowego postępowania przed tym organem – uwzględniającego wszelkie wymagania wynikające z prawa materialnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 września 2017r., sygn. II UZ 51/17, LEX nr 2397612 oraz z 14 listopada 2017r., sygn. I UZ 40/17, LEX nr 2426582).

***Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 477<sup>14a</sup> k.p.c. orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G..***

O zwrocie kosztów procesu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., ustanawiającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Wysokość zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji została określona na kwotę 360 zł, na którą składa się zwrot kosztów zastępstwa prawnego obliczony zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.), zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dniu wniesienia odwołania. Wysokość zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego została określona na kwotę 270 zł, na którą składa się zwrot opłaty od apelacji w kwocie 30 zł oraz kwota 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej ustalona zgodnie z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.), zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dniu wniesienia apelacji.

***SSO del. Marcin Graczyk SSA Danuta Malec SSA Ewa Stryczyńska (spr.)***